

ПРИЙОМИ КОМПОЗИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ В УМОВАХ ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.

Актуальність даної теми обумовлюється необхідністю проектування енергоефективного житла в історично сформованому середовищі, зі своїми містобудівними, архітектурно-планувальними та об'ємно-просторовими композиційними закономірностями і стилістичними особливостями.

В умовах розвитку та збільшення міст зростає необхідність розширення житлового фонду. Підвищення рівня життя, збільшення енергоємних процесів, енергетична криза змушують підвищувати вимоги до енергозбереження.

Поняття енергоефективності у житловому будівництві визначається як зменшене значення споживання енергоресурсів будинком в порівнянні з нормативним і може бути досягнуте шляхом застосування архітектурно-планувальних, об'ємно-просторових, конструктивних та інженерних прийомів. Основними архітектурно-планувальними та об'ємно-просторовими прийомами організації енергоефективного житла є застосування вбудованого скляного об'єму (атріум), прибудованого об'єму (скляний об'єм, стилобат, осклені балкони), надбудованого об'єму (скатний дах, мансарда), забезпечення аерації (будинки на опорах, нахилений фасад, кліматичний фасад), інсоляції (структурне осклення, світлоаераційні шахти), сонцезахисту (нависаючі горизонтальні елементи) та теплового зонування будинку (теплове ядро, буферна зона).

Будівництво нового житла може проводитись як на вільних територіях так і в умовах історичної забудови, в якій, зазвичай, є великий потенціал територій для забудови. Історична забудова - складне, багаторівневе явище, що включає сукупність та взаємодію об'єктів та оточуючих її просторів, які постійно зазнають динамічних просторово-часових змін. При проектуванні енергоефективного житла в історичному середовищі основною задачею для архітектора є збереження цілісності історичної забудови та гармонійної взаємодії старого і нового. В роботі розглянуто 4 основні підходи до формування композиції нових енергоефективних житлових будинків в історичній забудові. Це акцентне, контрастне, нюансне впровадження нового житла та тотожність (повторення або історизм).

Акцентне впровадження відбувається за умови необхідності застосування висотної домінанти або орієнтира, яка стає головним елементом просторової композиції оточуючої забудови.

При контрастному впровадженні відбувається підкреслене зіставлення різних характеристик будинків, що мають значні відмінності, (великий масштаб з малим, вертикальні членування з горизонтальним, ритмічні

закономірності побудови композиції з метричними, ярусність та рельєфність фасадів з площинною побудовою фасадів та ін.). Застосовуючи контрастне рішення до певних параметрів будинку, необхідно застосовувати наслідування інших параметрів для збереження гармонічності забудови. Якщо пропонується контрастне рішення по силуету будинку, то залишаються пропорційні співвідношення з оточуючою забудовою, якщо впроваджують контрастне рішення по ритму та метру, то зберігаються масштаб, висота, пропорції та просторова організація.

При нюансному впровадженні відбувається зіставлення та порівняння близьких за якостями характеристик будинків. Застосовується прийом наслідування усіх або деяких з основних закономірностей побудови композиції історичних об'єктів: повторення масштабу, силуету, кольору, ритму, висоти, деталей, матеріалів, пропорцій, членувань, розмірів. Нюансне впровадження передбачає виникнення гармонійних композиційних зв'язків в контексті об'ємно-просторових форм.

При тотожному впровадженні або історизмі відбувається повторення композиційних характеристик об'єкта та стилістично-художніх прийомів у виконанні деталей, таких як оздоблення вікон та дверей, проектування скатних черепичних дахів з баштами, скульптурних прикрас, наслідування засобів побудови існуючих об'ємних композицій металевих кованих огорож балконів і терас, віконних решіток, візерунків, перил сходів, ліхтарів, вхідних груп до будинків та інших засобів архітектурної виразності. [1].

Акцент, контраст, нюанс та історизм є властивостями просторової форми об'єкта і в той же час композиційними засобами, які сприяють виникненню художньої виразності композиції в цілому і мають динамічні відносини. Дані властивості просторової форми є первісними елементами композиції при проектуванні архітектурного об'єкта. Виступаючи у вигляді гармонійного відношення, дані властивості відіграють роль провідних композиційних засобів, активно впливаючи на побудову композиції нового об'єкта, зокрема енергоефективного житлового будинку. [2].

При новій забудові житловими будинками в умовах історично сформованого середовища, для забезпечення цілісності та гармонійності історичної забудови, запропоновано певні рекомендації щодо вибору підходу до формування композиції нових об'єктів в історичній забудові. Для окремо розташованих житлових будинків зі скляними та кліматичними фасадами, структурним оскленням, атріумами в структурі будинку рекомендовано застосування акцентного або контрастного підходу, який підкреслить сучасність та неповторність будівлі. Для будинків фонові забудови зі спокійними традиційними формами, скатним дахом, мансардою, нормативним відсотком осклення, тепловим зонуванням рекомендовано застосування нюансного або тотожного підходу.

Література

1. Бридня Л.Ю. «Методичні основи реконструкції типових готелів в Україні»: дис. канд. арх. КНУБА, Київ 2014.
2. «Об'ємно-просторова композиція» М.: Стройиздат, 1981. -189 с.